

BME Nemzetközi Kapcsolatok 2012/13. tanév

Dr. Moson Péter nemzetközi rektorhelyettes,
BME Erasmus, Campus Hungary intézményi koordinátor¹

ÖSSZEFOGLALÓ

Nemzetközi kapcsolataink vezérlő elve továbbra is Rektor úr – az Európai Unió célkitűzéseivel összhangban levő - programja volt. Eszerint (rövidítve) „Prioritásokat rendeltünk egyetemi szintű nemzetközi kapcsolatainkhoz”: első helyre helyeztük a hallgatócserék támogatását, megújítottuk és egyszerűsítettük a külföldi hallgatók felvételének és kiszolgálásának rendjét, racionalizálás után stabilizáltuk nemzetközi szervezeti tagságunkat, a nemzetközi tudományos együttműködésekben való részvételt a karok és a tanszékek feladatává tettük.

A *CSEREPROGRAMOK*-ban részvevő hallgatók, oktatók száma, pénzügyi támogatottsága abszolút számokban, országos részarányunkban növekedett. E területen az elért eredményeket megnyugtatónak tekinthetjük.

A *NEMZETKÖZI SZERVEZETEK* tekintetében a helyzet összetettebb. A racionalizálást, stabilizálást követően a 2011/12 tanévben elkezdtük nemzetközi aktivitásunk növelését. Ennek első eredményei már láthatóak voltak. Sajnos azonban a 2012. év végi elvonások, illetve a BME 2013. évi költségvetési támogatása csökkenése miatt a BME Szenátus által 2013. március 25-én elfogadott „A BME belső költségvetésé”-ben” az egyetemi szintű nemzetközi megjelenésünk támogatása az előző évi (szintén szerény) összeg kb. felére² (6 millió HUF) csökkent. Amennyiben e döntések nem átmeneti jellegűek lesznek, akkor az egész terület („A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem tagsága, részvétele nemzetközi szervezetekben”) működésének átgondolása, új alapokra helyezése szükséges.

Az alábbiakban részletezésre kerülnek az ebben a tanévben történtek.

CSEREPROGRAMOK

A BME kinyilvánított szándéka legjobb hallgatói megőrzése a teljes (alap, mester, doktori) képzési ciklusra. Az egyetem elismeri, hogy eközben hallgatóinak nemzetközi tapasztalatra is szert kell tennie. Ez legegyszerűbben csereprogramok keretében valósítható meg.

A mobilitási programok terén a legjelentősebb az Európai Unió **Erasmus programja**. Egyetemi szinten a **Központi Tanulmányi Hivatal Erasmus és Csereprogramok Iroda (KTH ECSI)** foglalkozik ezzel. Az Erasmus gyűjtőnév alatt többféle tevékenység folyt.

Erasmus főpályázat. A hallgatói (egy-két szemeszter részképzés, szakmai gyakorlat) és rövidebb oktatói, személyzeti mobilitások támogatottsága erre a tanévre 45%-kal, országosan kiemelkedő mértékben, nőtt (787240 EURO³). A kari koordinátorokkal és az EHK-val egyeztetve az ösztöndíj 300-ról 400 EURO / hónap megemelésére került sor, nőtt (kb. 15%-kal Rektori Utasításban szabályozott hallgatói pótpályázat keretében) a kimenő hallgatói létszám (375 fő = 285 részképzés + 90 szakmai gyakorlat). Regionálisan, országosan egyedülálló módon a BME esetében egyensúly van a kimenő és a bejövő hallgatók (382 fő) között.

¹ Itt elsősorban a tudommal, saját részvételemmel folyó tevékenységek leírását adtam meg. A végleges egyetemi anyaghoz ez kiegészítendő az egyetemi szintű nemzetközi együttműködésben érintett többi szereplő (REKTOR úr, DVORSZKI igazgató úr, stb.) eseményeivel. Igyekeztem az érintett területeken történtek teljes körű áttekintésére, így vélhetően egyes részek törölhetők, lerövidíthetők.

² Figyelembe véve a Kutatóegyetemi Támogatást is.

³ Ez még pénzügyi támogatási pótpályázatok (elsősorban más felsőoktatási intézmények által fel nem használt keretektől) segítségével az elnyert főpályázat összegének kb. 8,5 %-kával tovább nőtt. Két nyertes (43910+22890=66800 EURO) és egy vesztes pótpályázatot adtunk be.

2013. májusában ismertté váltak a következő (2013/14. tanévi) főpályázat eredményei. Az országosan kiosztott összeg az előző évihez képest 5%-kal csökkent. A BME ennél kevésbé, 3%-kal kapott kevesebbet (759890 EURO). Folyamatosan javul a magyarországi „helyezésünk”. Jelenleg negyedik vagyunk a támogatási összeget tekintve a BCE, ELTE, PTE után.

A szervezés tekintetében mind a bejövő, mind a kimenő hallgatói mobilitásnál elektronikusan történik a jelentkezés, ügyintézés. Új elem volt, hogy 2013. tavaszától a bejövő hallgatók első körben maguk vették fel tantárgyaikat a NEPTUN rendszerben.

A KTH ECSI munkáját segítik a már említett kari felelősök mellett az EHK Erasmus és csereprogramok felelőse (SOMOGYI József), illetve az Erasmus Student Network hallgatói.

Erasmus Mundus.

Folytatódott 2 nyertes egyetemi⁴ pályázat végrehajtása.

Az EWENT projekt (koordinátor a Varsói Műegyetem, a BME 6 másik EU, és 10 belorusz, moldovai, ukrán egyetemmel együtt konzorciumi tag, kb. 3 millió EURO támogatás) célja hallgató-oktató csere a partneregyetemek között. A 3 éves projekt költségvetésének kb. 10%-a érinti egyetemünket (ebből kb. 50.000 EURO tandíjbevétel). 2012/13 tanévben 17 bejövő (12 csere, 3 reguláris, 1 személyzet, 1 postdoc), 1 kimenő (csere) valósult meg.

ADDE SALEM projekt (koordinátor a Politecnico di Milano, a BME konzorciumi tag). A projekt célkitűzése együttműködési formák (elsősorban két diplomához vezető) kidolgozása 4 dél-amerikai ország 8 kiemelkedő műegyetemével: Instituto Tecnológico de Buenos Aires (Argentína), Universidad Austral (Argentína), Federal University of Rio de Janeiro (Brazília), Universidade de São Paulo (Brazília), Pontificia Universidad Católica de Chile (Chile), Universidad Técnica Federico Santa María (Chile), Universidad Del Norte (Kolumbia), Pontificia Universidad Javeriana (Kolumbia).

Ezt összekapcsoltuk Magyarország, a BME brazil – dél-amerikai nyitási politikájával. A projekt munkájában részt vesz NAGY Balázs Vince Brazíliában tartózkodó oktatónk. Itt említem meg az év talán legjelentősebb nemzetközi tanulmányi eseményét a brazil „Science without borders” program keretében a következő tanévben a BME-re érkező kb. 250 fizetős hallgatót (a magyar egyetemet választottak több mint fele).

A KTH ECSI közreműködésével (a BME konzorciumi partner) az előző tanévben beadott 3 Erasmus Mundus pályázat nem kapott támogatást. Ez évben 8 új pályázat került beadásra, az eredmények még nem ismertek.

Erasmus for All. Végéhez közeledik az EU legközelebbi 7 éves költségvetési ciklusa oktatási programjainak kidolgozása. A BME benyújtotta pályázatát a programban való részvételre (Erasmus University Charter pályázat).

A KTH ECSI kezeli az EU **Leonardo pályázatait**, mely keretében végzett hallgatóink vehetnek részt külföldi szakmai gyakorlaton. Folytatódott a 2012-es nyertes pályázat (67850 EURO támogatás) végrehajtása. A 2013. telén beadott új pályázat nem nyert támogatást.

Jelentős előrelépés történt hazánkban a nemzetközi mobilitások tekintetében a **Campus Hungary (CH)** program beindulásával. A CH program 2 TÁMOP projekt kb. 5,1 milliárd HUF támogatásával (ennek nagyobb része csak a konvergencia régiókban használható fel) a Balassi Intézet és a TEMPUS Közalapítvány lebonyolításában folyik. A BME KTH ECSI aktívan részt vesz a 2012. őszén indult tevékenységben. A hallgatók egyénileg – csoportosan pályáznak, de egyetemi ajánlásra is szükség van. Segítjük hallgatóinkat a mobilitási lehetőségek bemutatásával, a fogadókészség igazolásában, a program megismerésében (pl. találkozók szervezése a CH országos vezetésével). Itt említem meg ezen programban, de a korábbiakban ismertettekben is, a példás együttműködést a BME

⁴ Erasmus főpályázatot egy egyetem csak egyet adhat be. Az Erasmus Mundus program (fő cél: képzések a világ legkiválóbb hallgatói részére) keretében különböző kategóriákban több nyertes pályázat is lehet, van is. Ezen belül a „közös programok” tipikusan kari, tanszéki megvalósításúak, a partnerségek egyetemi szintűek.

Egyetemi Hallgatói Képviselő Hallgatói Külügyi Testületével (EHK HKT). IGÁZ Máté Árpád EHK HKT CH koordinátora vezetésével különösen sokat tettek a program népszerűsítése terén (pl. BME CH honlap, NEPTUN üzenet minden hallgatónknak).

CH mobilitási eredmények. Összegezve eddig több mint 200 hallgatónk nyert valamelyik számukra pályázható kategóriában (csoportos tanulmányút, féléves részképzés, rövid tanulmányút, szakmai gyakorlat). A hallgatóink által elnyert támogatás összege kb. 80 millió HUF.

Az első fordulóban (2012. november) a BME hallgatók adták be országosan a legtöbb pályázatot (102/1599, ebből 77 nyert). A második fordulóban (2013. március) a BME országosan az ötödik (DE, SZTE, ELTE, PTE után, a konvergencia régióbeli egyetemek oktatói, személyzeti mobilitási kategóriákban is pályázhattak) 168 pályázattal (ebből 136 nyertes). A harmadik pályázati forduló a napokban (2013-06-05) zárult, az eredmények július végére várhatóak.

CH program más tevékenységei (melyekben a BME közvetlenül érintett).

Több mint 10 BME munkatárs végezte el a program keretében tartott 4-4 napos tanfolyamokat (témák: rövidítve: Szaknyelvi képzés, Felkészítés külföldi hallgatók fogadására, Honlap fejlesztés, Felsőoktatási nemzetközi marketing ismeretek).

További cél a magyar felsőoktatás megjelenítése nemzetközi vásárokon, aktívabb nyitás a kiemeltnek nyilvánított országok irányába. E téma keretében egy kínai „road show”-n (Pop Up Hungary) részt vett IGÁZ Máté. Erre az alkalomra készült egy kínai BME szóróanyag is. DVORSZKI László igazgató úr szervezésében jelentkeztünk a közeljövő hasonló eseményeire (European Association for International Education - EAIE konferencia, azerbajdzsáni, orosz, vietnámi kiállításokon megjelenés, stb.).

Az egyéb csereprogramok közül idén az **ATHENS** (Advanced Technology Higher Education Network/Socrates, évente kétszer egyhetes részképzések Európa 14 vezető műegyetemén kb. 4000 hallgató részvételével.) kiemelendő 90 külföldre utazó magyar hallgatóval. A jelentős növekedés vélhetően a CH programmal, illetve a rövid részképzésekre adott kari ösztöndíjakkal magyarázható.

A többi KTH ECSI által koordinált képzésekben (tengerentúli fizetés, csere, ösztöndíjas, AIT részképzések, két diplomához vezető képzések, stb.) a létszámok emelkedő tendenciát mutatnak: kb. 150 hallgató, döntő többségében bejövő (kb. 140).

NEMZETKÖZI SZERVEZETEK⁵

Ebben az időszakban megnőtt az európai nemzetközi aktivitás. A nemzetközi szervezetek, egyetemek keresik kapcsolódási lehetőségeiket az új, 2014-ben induló, 7 éves EU költségvetés által támogatott programokhoz (pl. Horizon 2020, Erasmus for All), igyekeznek konzorciumokat létrehozni.

Nemzetközi szervezeti tagságunkat DR: PÉCELI Gábor rektor úr első rektori megbízatása elején racionalizáltuk, csökkentettük egyetemi szinten 12-re (elsősorban olyanokat megőrizve, melyek tartalmazznak csereprogram elemeket).

A ciklus közepére tevékenységünk stabilizálódott. A BME képviseltette magát nagy egyetemi szövetségekben (pl. EUA - European University Association), szakmai irányultságú átfogó szervezetekben (pl. CESAER - Conference of European Schools of Advanced Engineering Education and Research), regionális szakmai együttműködésekben (pl. a Cooperation Platform of Central and East European Metropolitan Universities of Technology).

A ciklus végén megkezdtük aktivitásunk növelését. Ennek első eredményei már láthatók voltak (pl. a T.I.M.E szervezet vezető testülete – Advisory Committee - tagjává választotta

⁵ Erről a témáról készült egy összefoglaló. Ennek naprakészen tartott változatát csatolom ugyanehhez a beszámolóhoz.

egyetemünket elsőként az új EU tagállamok közül, az említett bizottság Budapesten ülésezett 2012. nyarán).

Ez a folyamat ebben a tanévben egyetemi szinten megtorpant (véltetően elsősorban az ÖSSZEFOGLALÓ-ban említett elvönás, költségvetési támogatás csökkenés miatt). Ezt valamelyest kompenzálhatja, hogy országos szinten a már említett Campus Hungary programnak köszönhetően új lehetőségek látszanak körvonalazódni.

A tanévben egyetemünk az említett 12 szervezet alábbi eseményein képviseltette magát (a költségeket egyes esetekben részben, vagy egészben a szervező fél fizette, a BME hozzájárulás szerepel a Szenátus által elfogadott költségvetésben):

2012. szeptember.

4TU Bécs (Bécs, Budapest, Pozsony, Prága műegyetemei legfelső vezetői találkozója, BME részvevők: PÉCELI, MOSON). Téma az általános éves eszmecseréken túl: Smart Cities, a BME által javasolt közös SMARTUNI projekt (ennek bemutatása Budapesten egy workshop keretében 2012. decemberében megtörtént).

EAIE Dublin (CSIKOTA, KTH NTCS). Európa talán legnagyobb oktatási kiállítása, 10 magyar felsőoktatási intézmény közös standon jelent meg.

SEFI Thessaloniki (European Society for Engineering Education - Société Européenne pour la Formation des Ingénieurs, DVORSZKI). Európa legnagyobb mérnök-képzési hálózata éves közgyűlése. Fő téma: Engineering Education 2020: Meet the Future.

2012. október.

T.I.M.E. Trondheim (Top Industrial Managers for Europe, MOSON) tanácsadó bizottsági ülés, éves közgyűlés. 50 többségében európai elit műegyetem szövetsége kétdiplomás képzések, közös doktori programok, nyári iskolák, belső-külső pályázatok megvalósítására.

8. keretprogram véglegesítő workshop, Firenze (KÁLMÁN Anikó).

CESAER, Delft (Conference of European Schools of Advanced Engineering Education and Research, MOSON). Fő témák: ERA (Európai Kutatási Térség - fejlesztés, versenyképesség, ajánlások), tagok részvétele az FP7 projektekben, Delfti kezdeményezés – Egyetemi városok szövetsége.

2012. december.

ATHENS, Párizs. (MOSON). A képzéseken egy-egy alkalommal részvevő 14 országbeli kb. 2000 hallgató kurzus beosztásának elektronizálása. A számítógépes program a „magyar módszer”-en alapul (egyik megalkotója EGERVÁRY Jenő a BME volt professzora).

2013. február. **T.I.M.E. Brüsszel** (MOSON). Tanácsadó Bizottsági ülés. Belső pályázatok, tagfelvétel.

2013. május. **AUF, Sao Paulo** (Agence Universitaire de la Francophonie, KISS). 4 évente esedékes közgyűlés, program, választások.

2013. június.

ATHENS, Leuven (MOSON). Témák: A hálózat EU pályázati lehetőségei, csoportbeosztás, osztályzási rendszer.

Elsősorban pénzügyi okok miatt az előző tanévhez képest⁶ 2013. tavaszán az említett 12 szervezet alábbi rendezvényein NEM képviseltette magát a BME.

2013. április.

CESAER - SEFI közös rendezésű "Deans' Convention 2013".

EUA (European University Organization). Éves közgyűlés.

2013. június. A **Cooperation Platform of Central and East European Metropolitan Universities of Technology** Budapestre tervezett éves közgyűlése elmaradt.

⁶ Itt jelzem, hogy az **INEER** (International Network on Engineering Education and Research) szervezet közgyűlésén már második éve nincs hivatalos BME képviselő.

HAZAI SZERVEZETEKHEZ KÖTŐDŐ NEMZETKÖZI TEVÉKENYSÉG

A Magyar Rektori Konferencia Nemzetközi Bizottsága (BME tagok: DVORSZKI, MOSON) megnövelte aktivitását ebben a tanévben. Ehhez hozzájárult a Campus Hungary (CH) program beindulása. Az utóbbi időben az ülések is a Balassi Intézetben kerülnek megtartásra. A már ismertetett témák (fizetős brazil hallgatók, CH ösztöndíjak, stb.) mellett megemlítendő a nyitás a tágon értelmezett Közel-Kelet irányába (meghívásra 3 fős BME delegáció utazása Riyadh-ba, cserehallgató Abu Dhabi-ba).

EGYÉB

A korábbi gyakorlatnak megfelelően fogadtuk más országok nagykövetségi alkalmazottait, egyetemi vezetőit, nagy létszámú tanulmányútra, együttműködés kialakításra érkező delegációit, szerződéseket írtunk alá. Rendszeresen részt vettünk hazai nemzetközi tárgyú konferenciákon, eseményeken, illetve külföldi partnereink rendezvényein (kiállítások, fogadások nemzeti ünnepeiken, stb.), töltöttünk ki kérdőíveket, válaszoltunk felmérésekre, megjelentünk a médiában, stb..

Hangsúlyozom, hogy a CSEREPROGRAMOK részben bemutatott tevékenységek, programok NEM fedik le a BME teljes hallgatói mobilitását. Sok további szereplő van még (karok, hallgatói szervezetek, stb.) mind a bejövők, mind a kimenők tekintetében. Az idegen nyelven folyó képzéseink hallgatósága is szélesebb az itt megemlítettéknél (reguláris térítéses hallgatók, magyar hallgatók, stb.).

Hasonlóan a NEMZETKÖZI SZERVEZETEK tekintetében (különösen a szakmai, tudományos orientáltságúaknál) is sokkal gazdagabb a kép.

Budapest, 2013. június 24.